1880. XII. évfolyam 220. szám. Szerda, november 10.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve:
Egy évre 10 frt. Negyed évre 2 ft 50 kr.
Fél évre 5 „ Egyes szám — „ 5 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: főpiacz, VECSEY-ház, földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben:
TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében és a szerkesztőségnél. Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdíj: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér"-en megjelenő közlemény minden petit sora 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugyszintén kéziratok nem adatnak vissza.

Debrecen, november 10.

Többen küldtek be hozzánk felszólalást közlés végett a városi tanács azon végzését illetőleg, melyszerint a „tisztviselő egylet" részére ölenként 2 frt leszállitási árral 500 öl fa kiadását határozta el.

Nem közölhettük a beküldött czikkeket, mert habár azokban sok igazság rejlik is, de nem a tárgygyal, hanem inkább személyekkel foglalkoznak, s e mellett nagyon sértők és vádolók, de ugyanezen beküldött és nem közlött felszólalásoknál fogva erkölcsi kötelességünkké vált, hogy a fenforgó, s a városi közgyülés tanácskozási tárgyát tevő tanácsi javaslatra mi is elmondjuk — hisszük, hogy a város nagyobb része által is elfogadott — nézetünket.

A fenforgó tárgy következő: Debreczen városában megalakult ugynevezett „Tisztviselői egylet" kérelmet adott be a városi tanácshoz, hogy részére 500 öl fa — minden öl fából 2 frtot leengedve, — adassék, mert ellenkező esetben másunnan fogják a szükségelt fát vásárolni, és a tanács ezen kérelemnek helyt adott, pár nap mulva azonban határozatát visszavonta, és pedig nagyon helyesen, mert a közvagyon felett egyenesen és kizárólag a városi képviselet van hivatva intézkedni.

Mi itt határozottan mellőzni akarjuk azon többfelől felhozott vádat, mintha a tanács azért hozta volna meg oly gyorsan a tisztviselő-egyletnek kedvező határozatát, mert a tanácsnak minden tagja, egyszersmind a tisztviselő egyletnek is tagja, mert az a meggyőződésünk, hogy ezen határozatot vagy a tisztviselők iránti jóindulatból, azokoni segitési vágyból, vagy méginkább üzleti szempontból hozta meg.

Az első eset mégsem lehetett vezérelv, mert a végzésben nyiltan kimondatott, hogy „csak a tisztviselői egylet részére adassék 500 öl fa", már pedig olyan tisztviselők is vannak, a kik az egyletnek nem tagjai, tehát ezek a jóindulatból ki lennének zárva, a mi a tanácsi jóakarattal nem lenne összeegyeztethető. Tehát vezethette a tanácsot kizárólag az üzleti kérdés.

Azt vetik fel üzleti szempontból, hogy a tisztviselői egylet olcsóbbért kap fát üzérektől, mint a várostól, és onnan fogják szükségletüket kielegiteni; hogy ezt megakadályozzák, kell leszállitani a tisztviselői egylet részére a fa árát, tehát a város az üzérekkel szemben concurrentiát nyit. Mi lesz ennek a következménye? első az, hogy a tisztviselő egyletnek nemcsak ezen 500 öl fát, hanem bármennyi lesz szükséges is, mind leszállitott áron kell adni, mert különben üzérekhez megyen, és a második az, hogy a polgárság, melynek minden esetre ahoz a fához legközelebbi és több joga van, mint bármelyik Debreczen város kötelékéhez szorosan nem tartozó államhivatalnoknak, részben vagy egészben társulni fog, s megalkuszik valamelyik üzérrel, s onnan fogja szükségletét kielégiteni, és a város marad a tisztviselői egylettel. Hogy hova fog ez vezetni, s hogy az ilyén komédiákból milyen megkárositása származhatik a városnak, azoknak kellene erről komolyan, és pedig nagyon komolyan gondolkozni, kiknek hivatásuk volna a város ügyeit vezetni s érdekeit megóvni.

Méltán visszatetszést szülhet az egész városban, hogy azon különböző hivatalnokok, kik a városnak soha legkisebb terheiben is részt nem vesznek, kik még azt az 1 krajczáros járda-adót sem fizetik, melyet koptatnak, a városi polgárság zsebére kedvezményben részesittetnek, mig azon városi lakosok, kik századok óta hordják a terhet, kik — lehet mondani — vették azt az erdőt is melyből a kérdéses fa kikerül, egészen kivül hagyatnak a kedvezményen.

Ha csakugyan üzleti szempont forog kérdésben, ha csakugyan concurrentiát akar nyitni a város, szállitsa le a fa árát 10 frtra, de nem egyesek, hanem az egész közönség részére, ekkor biztositva van, hogy minden fája elkél, még az is, a minek a jövő évben kellene elkelni; de az furcsán veszi ki magát, hogy egy 2000 frt évi biztos jövedelemmel rendelkező hivatalnok 10 frtos fával melegitett szobában csibukozzék, mig Debreczen városának egy 300 frt bizonytalan jövedelemmel sem rendelkező lakosa 12 frtos fával fütsön arra a katonára, melyet a hatóság hozzá, mint közterhet viselőhöz rendelt két hónapi kitartás végett.

Az országgyülési függetlenségi párt tegnap tartott értekezletén az 1881-iki költségvetés kerülvén szönyegre, az értekezlet egy a képviselőházhoz benyujtandó határozati javaslatban óhajtja kifejezni, hogy a jelenlegi kormány által beterjesztett költségvetést el nem fogadja. A benyujtandó határozati javaslat szövegezésével Helfi Ignácz bizatott meg.

A reáliskola kérdése.

— Ellenvélemény. —

Irta: Zalai Márk.

II.

Ki hitte volna akkor, hogy majd rövid 7 év mulva a reáliskola szükségét ujonnan bebizonyitani és azt rendszeresen folytatott roszakaratu megtámadások ellen védelmezni kell.

A városi reáliskola az ügy fontosságához méltóan felszereltetvén, a lehető legjobb tanerőkkel nyittatott meg.

Az első növendékek tulnyomó része a reál-kereskedelmi-iskolából kerültek, mely utóbbi — mellesleg emlitve — részint a magyar miniszterium figyelmeztetése folytán, részint pedig azért, hogy a fölösleges versenynek eleje vétessék, kereskedelmi szakiskolává alakittatott át.

Ily kedvező auspiciumok közt nyittatott meg a debreczeni városi reáliskola, Tóth József főiskolai tanár igazgatása alatt 4 osztálylyal. Pályázat utján a jobbnál-jobb tanárok alkalmaztattak, a növendékek száma az első évben 146-ra ment és ki tudja, mily fényes jövő vár a reáliskolára, ha azt több felette fájdalmas esemény meg nem zavarja kedvező fejlődésében. —

Vom Erhabenen bis zum Lächerlichen ist nur — ein Sprung. A fenségestől a nevetségesig csak egy lépés.

A reáliskola igazgatója sulyosan megbetegedvén, kénytelen volt igazgatói állásáról leköszönni és az egy helyettes igazgatóra bizni. Ezen interregnum és a mi utána következett, nagy csapás volt a reáliskolára.

E kényszerhelyzet, valamint több más szerencsétlen véletlen összeműködése; végzetessé lön a kezdő tanintézetre.

Tóth J. ur helyére, ki a reáliskolát méltán édes gyermekének tekinté, főiskolánk egyik tekintélyes tanára Gelenczei Pál ur választatott. Az eddig 6 osztályu reáliskolák már a következő évben országszerte 8 osztályuakká változtattak. Ez nemcsak szükségessé tette az óvatos átmenetet, hanem fokozódott igényeket is támasztott az áldozatkész város pénztárához.

Ezen idő óta a városi reáliskola talpköve mintegy megrendülvén, folytonosan hanyatlik. A tanulók létszáma évről-évre fogy, a derék tanárok a legnagyobb buzgóságuk mellett is elvesztek néha-néha bizalmukat az iskola jövője iránt és a különben erélyes igazgató bámulatba ejtő hideg vérrel és fatalistikus nyugalommal nézi a dolgok eme rosz fordulatát, nem levén hatalmában a jobb sorsra érdemes reáliskolát a kellő niveaura emelni.

A helyi lapok gyakran megtámadták a reáliskolát a nélkül, hogy G. ur helyzetével összeférhetőnek találta volna a vádakat, kellő nyomatékossággal visszautasitani. Beavatottak azt állitják, hogy G. ur nem szereti a hirlapi polemiát és azért nem válaszol a több oldalról jött éles megtámadásokra. De mikor egy életrevaló iskolának jövője koczkáztatik, akkor szerény nézetem szerint fel kellene áldozni az édes nyugalmat annak, a kinek kötelessége az iskola érdekeit képviselni. A ki a mézet szereti, az ne féljen a méhek fulánkjától.

Egy idő óta különösen oda fejlődött a reáliskola ügye, hogy boldog-boldogtalan hol feltűnési vágyból, hol roszakaratból, legritkábban pedig meggyőződésből, egyet üt a szegény elhagyatott reáliskolára, azt hivén egész komolyan, hogy ezáltal a reáliskolának kulturai hivatását és jogosultságát kétségbevonhatja, vagy egészen kitagadhatja.

De a legnagyobszerü a mi ezen genreban történt, az Békési Gy. urnak hires enuntiatiója, mely a „Protestáns hetilapban" látott legelőször napvilágot és onnan a „Debreczen"-ben reproducáltatott.

A kéretlen tanácsadó — legyen saját szavai szerint — ugy kezdi simán és ártatlanul czikkét, hogy ö sehogy sines kibékülve a collegiumi állapotokkal. — A tanulók nagy létszáma egy-egy osztályban, veszélyezteti a tanitás sikerét, a mint igaz is. A tanulók létszáma azonban évről-évre szaporodik, a gyarapodás különösen $187^3/_4$ óta oly nagy, hogy az aggodalomba ejtő, — a mi fájdalom, hasonlóan igaz.

Mi tevők legyünk tehát, törődik B. ur, merre forduljunk? Más szóval, hogy szabaduljunk e sok istenadta tanulótól és ha már semmiképen sem lehet tőlük menekülni, ám legyen! De honnan vegyünk annyi pénzt és tudományt, e tudományszomjas ifjuságnak, hogy elegendő szellemi tápot nyujthassunk!

És midőn hirtelen nem jut eszébe egy mentő eszköz sem, bujában bánatában neki esik irgalmatlanul a szegény reáliskolának, hogy kioltsa egy nehány jól czélzott ütéssel az amugy is szendén pislogó életét.

Elkeseredésében mi is tolhetett töle:
Nagyot ütött botjával a — szamár fejére.

El az idegennel!

Debreczen, nov. 10.

(S.) A közeledő névnapok, ünnepek, ujév stb. alkalmára már előre veti magát az élelmesség árnyéka. Idegen kereskedők potom árért hirdetik áruczikkeiket melyek olyan csodálatosak, olyan fényesek, hogy eltartanak három napig is (Ez utóbbi szavak nem a hangzatos hirdetésekben állanak.)

S a magyar közönség — mert mindig vaa olyan egyén vagy család, mely még nem lett rászedve — olyan jó hiszemü, hogy felül a szédelgők csábos igéreteinek, s csak akkor boszankodik egy nagyot, mikor drága pénzért egy csomó szemetet küld a nyakára nagy pecsétes skatulyában a „világhirü" czég.

Nagy összegre rug azon pénz, mely évenként idegen termelvényekért külföldre küldetik hazánkból.

A téli idény alatt különösen, karácsonyi s egyéb „ajándékokért" nagy mértékben vándorol a magyar közönség pénze a szédelgők zsebébe idegen termelvényekért.

Sajnos dolog ez, s nem óvható a közönség eléggé egyrészt a csalásoktól, másrészt azon ballépéstől, hogy a honi ipar mellőzésével olyanok zsebeit igyekszik tölteni, ki barbárnak s még egyébnek is neveznek bennünket, azonban magukat a mi pénzünkön hizlalják.

Olcsó husnak hig a leve, szokták mondani. Bizonyos, hogy azok a potom áru, sőt csaknem „ingyen" kinált és adott czikkek nem érnek egy fagarast sem. Van esze annak az idegen kereskedőnek, hogy a neki is pénzbe kerülő czikkeket nem adja oda „félárért", meg pláne ajándékba.

A magyar közönség azonban kap az alkalmon, „olcsón szépet és jót" szerezhetni; s a magyar ipar, ez a sokszor emlegetett mostoha gyermek pirulni kénytelen ostoba czifraságok felkarolása miatt, melyek amellett, hogy értéktelenek, idegenek is.

Ha csak fele is azon pénznek, mely évenként, de különösen a téli félévben a szédelgők zsebébe vándorol, — a magyar ipar ápolására fordittatnék. hány magyar ember nyerne ezáltal istápot a létezhetésre, buzditást a további munkálkodásra, erőt a küzdelemhez?

Vajha a magyar közönség felismerné már valahára ennek értékét, s figyelemre sem méltatná az idegen rongy portékáit.

Közeledik az évszak ismét, melyben egyremásra tömi meg zsebeit a magyar közönség pénzéből a pirulni nem tudó szédelgés. Vajha megszünnék már valahára ez a pénzvándorlás ilyen czélokra a magyar hazából külföldre! Vajha a közönség figyelemre méltatná az itt e hazában levő szerény üzleteket, melyek nem ékeskednek ugyan az „elajándékozás" firmájával, de czikkei jobbak és olcsóbbak, mint a potom ár szemenszedett rongyai.

Panaszkodunk, hogy a magyar prudoctumoknak nincs kelete.

Azon a közönségen áll, mely panaszkodik, hogy legyen kelete.

Ha pénzünket nem dobjuk ki idegen üzletek ládába pakolt szemetjéért, hanem azért adjuk, aminek jóságáról saját szemünkkel győződhetünk meg, akkor a magyar ipar egy nagy lépést fog tenni előre, és a közönség pénze nem lesz kidobott pénz, hanem mint a vérkeringés, jótékony változásokat fog szülni a zsibbadó erekben, melyek az összesnek éltető forrásai. —

A honvéd-menház.

A képviselőház tegnapi ülésén Novák Gusztáv 3 interpelátiót intézett a miniszterekhez a honvédmenház ügyében, kérdezvén, hajlandóe a kormány a háznak tudomására hozni azt, hogy a képviselőháznak f. é. april 26-án a honvédmenház tárgyában hozott határozata értelmében érintkezett-e a honvéd egyletek országos központi választmányával? Továbbá hajlandó-e a miniszter a honvédmenház ügyében tett összes feladásokat, vizsgálatkéréseket, s az ezek folytán tartott vizsgálatok jegyzőkönyveit a ház asztalára letenni s a képviselőházat felvilágositani a felől, vajjon a vizsgálatok azt deritették-e ki, hogy a honvédmenház jelen kezelése rossz, jelen vezetője és kezelői tisztöket rosszul és embertelenül teljesitik? vagy azt deritették-é ki, hogy a föladások teljesen alapnélküliek?

Tisza miniszterelnök kijelenté, hogy szombaton válaszolni fog. Kivánesian várjuk.

A nemzetnek.

— Nyilv. köszönet. —

A Bem-szobor bizottságtól egy nyilvános köszönetet vettünk, melyben a szobor bizottság elnöksége azt mondja:

„A haza szine előtt elodázhatlan polgári szent kötelességünké vált, volt honvéd altábornagy Bem József emlék szobrának, Marosvásárhely sz. kir. városban, folyó évi október 17-én a hálás nemzethez méltóan, megtartott leleplezési ünnepély alkalmából, vonatkozással folyó évi september 19 és október 4-ről tett meghivásunkra hálás köszönetünket mély tisztelettel nyilvánitani.

Ezután névszerint fel vannak sorolva a városok, egyletek, testületek, több magyar s lengyel hirlap szerkesztőségei, melyeknek a bizottság egyenkénti köszönetét nyilvánitja.

Végül a szoborbizottság felhivja a Bem nővérei javára történt adakozások mielőbbi beküldését, hogy feladatát teljesithesse.

A kuliszák mögül.

Br. Senyey Pál, Bitto István, Széll Kálmán, gr. Apponyi Albert és még egy néhányan a napokban meg fogják beszélni, talán irásban is megállapitani azon pontokat, a melyek alapján egy országos pártá alakulnának. Egyszersmind megbeszélik azon álláspontot is, a melyet elfoglalandók lesznek, minden csibonalis kisérletekkel szemben, Tiszával erkölcsi reputatiojok fentartásából nem fognak pactálni.

Ha valakivel fognak, akkor csak azon feltétel alatt, ha megállapodásaikba mindenek felvétetik az 1857. 12. t. cz. szó szorinti, minden magyaráztot kizáró fentartása. Bizony pedig az, Bosznia és Herczegovina occupatiója alkalmával élesen megsértetett.

Megállapodásaik egyik főbb pontja leend, a közigazgatás ujjászervezése, melynek reformját, még pedig ugy mint a tavalyi budget tárgyalás alatt Szilágyi Dezső előadta, gr. Andrássy ly. is nagyon ohajtaná.

Fővárosi hirek.

(Kereskedéinkhez) a magyarosodás érdekében kiküldött bizottság felszólitást intéz, melyben fölhivja mindenkelőtt a Magyarországi kereskedőket. hogy: 1. czégüket magyarul beigtatni, 2. könyveik levelezéseiket általában üzlet menetüket magyarul vezeni, 3. vevőikkel szóval és irásban magyarul érintkezni sziveskedjenek. És fölkéri a nagy közönséget, hogy mindazon mozgalmakat, melyek a kereskedelem magyarosodása érdekében megindulnak, a legnagyobb mértékben támogatni és lehetőleg előmozditani sziveskedjék, mivel sok helyütt épen a közönség megtartása bir legdöntöbb befolyással arra, hogy a keseskedők fogékonyake a meginditott mozgalom iránt, vagy nem,

(Már vacsorálni sem lehet) az embernek a nélkül, hogy az ujságba ki ne tegyék. — Herman Ottó kitünő tudósunk a napokban pár jó borátjával együtt költötte el az estelit s másnap azt kürtölték az ujságok, hogy 25 éves irói jubileumát ünnepelte. Herman Ottó nyilatkozatában azt mondja, hogy véletlenül még csak 16 év óta forgatja a tollat s hogy azon estén csak vacsorált.

(Elsüledt hajó). A Dunán tegnap ismét szerencsétlenség történt. Egy hajó elsüledt, s a másik is e sorsra jut, ha idejében meg nem mentik. Délután ugyanis a „Hajnal" nevü vontató gőzös három hajót vontatott fel alulrol. Egyik hagymával és zöldséggel, a másik kettő gabonával volt megrakva. Az Aldunasor 24 sz. ház irányában a terhes hajók ki akartak kötni s e végből a horgonyokat leereszteték. A gabnával megrakott „Mária" horgonya azonban nem fogott, minélfogva a hajó befelé uszott s oly erővel csapódotl a lejebb álló zöldséges ha-

---

A „DEBRECZEN" TÁRCZÁJA.

Politikai cselszövények.

— Forditotta K. L. —

(Folytatás.)

1. D'Eon lovag, a szoknyába öltöztetett dragonyoshadnagy története.

Ezen okmány, magában foglalja, az orosz birodalom alapitója szándokainak átalános vázolását, és valóban csak Nagy Péter agyában keletkezhetett ily ábrándos álmodozás. A férfiu és a gondolatok illenek egymáshoz. Európa meghóditása, egy átalános egyeduradalom, — ez látköre az ő képének — játékköre óriás becsvágyának.

— Ezen közleményt — mondja D'Eon lovag — igen közömbösen fogadták a miniszterek Versaillesban; kivihetetleneknek, agyrémnek tartották a terveket. Hasztalanul terjesztette be beteg ágyamból különös emlékiratomat a királyhoz, Belleisle tábornagyhoz, Bernis apáthoz, L'Hopital örgrófhoz, ki Douglas helyett követté neveztetett ki Pétervárott, és végre Broglie herczeghez, a követhez Lengyelországban; hogy előttük kijelentse, miszerint az orosz udvarnak azon titkos terve van, hogy III. Augustus küszöbön álló halálakor Lengyelországot csapataival megszállja, hogy a jövendő király megválasztását kezében tartsa és magát Nagy Péter terve szerint, annak területe egyrészét elfoglalja. Közleményeimnek egyikét se méltatták komoly figyelemre, kétségkivül azért, mert azok egy fiatal embertől kerültek; most azonban (1778.) látják azon balvélemény szomoru következményeit, melyel akkor életkorom ellen viseltettek"

Mialatt D'Eon lovag beteg ágyához volt köttetve, gyakran meglátogatá öt egy nő, és a vigasztalás balzsamát öntözgeté sebeire.

Esténként, mikor már beesteledett, vagy reggelenként, mielőtt a nap még felkelt volna, gyakran, titokban és halkal, mint valami árnyék suttyant be a kecsdus grófné, kedvese szobájába. És ha ez, az atlacz czipő susogása által a szőnyegeken; vagy a selyem ruha csörömpölése által fölserkentetvén, szemeit hirtelen fölnyitotta, nem ritkán szép szeretője titokteljes megjelenését, védszellemének tartotta.

Ezalatt azonban a franczia, osztrák és orosz Coatitio ügyei igen rosszul állottak. D'Eon elutazása után Erzsébet szilárdsága mindig jobban jobban eltünedezett, mialatt Bestucheff ismét régi igényeivel lépett föl. Miután Apraxin, az orosz hadsereg tábornagya, Memelt elfoglalta, és a poroszokat, Grosz-Jägerndorfnál megverte, Bestucheff által vezettetve, Curlandba vonult viszsza és nyugodtan foglalta el hadával a téli szállásokat. Mint győztes elfutott saját győzedelme elől. Minden esetben nehéz állása volt neki; a nyilvánes és titkos rendeletek folytán, melyeknek egyike azt parancsolta, a mit a másik egyenesen megtiltott.

A császárné és Woronzou hangosan csatákat követeltek; a nagyherczeg és Bestucheff nem akartak ütközeteket; amazok az állam javára és a haza dicsőségére szükségeseknek tartották a csatákat; ezek veszélyt hozóknak, és megbecstelenitőknek kiabálták az ütközeteket.

A tábornagy tehát, ha azt tette, a mit akart — a két fél közül, meg kellett sértenie az egyiket. Előtte az uralkodó császárné, hátamögött a jövendő császár. — Ő tehát, vagy most mindjárt, vagy a jövőben várhatta, hogy kegyet veszitsen. Azért Apraxin röviden határozott, és nyugodtan maradt táborában. Győzelmében a poroszokon, talált ugyan már elég anyagot, hogy álmát nyugtalanná tegye, és csaknem épen oly vigasztalhatatlan levén diadala, mint lett volna megveréstetése fölött, megesküdött, hogy e szerencse, mely ő neki akarata ellen kedvezett, ne egyhamar játszhassa ki öt ismét.

Ezen tétlenség káros volt Francziaország és Ausztria ügyeinek; és a két hatalmasság mindegyike elhatározta, hogy azt megszüntetik. Inkább érdekelve, mint a Versaillesi kabinet, a csatatéreket illetőleg emelt kérdésekben, mert azok a halál és élet kérdései valának; előbb jutott a bécsi kabinet azon gondolatra, hogy ezen elleplezett, szenvedőleges ellenségeskedését a nagyherczegnek és nagyherczegnének lefegyverezze; mely károsabb volt, mint a Frigyes tettleges véres ellenségeskedése. Mint tanulékony növendékei Machiavellinek, kik a gonoszságot mindenütt felfedezték; sőt ahoz magának a fejedelemnek kabátja alatt és egy királyi köpönyek alatt is eljutottak. Mária Terézia miniszterei előbb tanulmányozták a terepet, melyet kizsákmányolni szándékoztak, s megtalálták végre azon pontot, melyet kerestek. Sem Pétert, sem Katalint, sem Bestucheffet nem lehetett a vassal megtámadni; — pénzel dolgoztak tehát. Minthogy legyőzni nem lehetett, tehát elhatározták, hogy megvásárolják őket. A megvesztegetés ezen közönséges fegyvere a fejedelmeknek; a fejedelmek ellen használtatott most — és a megvesztegetés sikerült.

Kutatásaink közben megtaláltuk az ezen ritka cselekményre vonatkozó alkudozások hiteles másolatait, melynél Anglia és Francziaország tevékenyek valának; oly cselekmény, melynél egy császárné-királyné és egy király, egy jövendő czár és egy jövendő czárné lelkiismerete fölött vitatkoztak, kiket megvásároltak.

Egy sürgönyben, L'Hopital örgrófnoz Pétervárott utasitja ezt Bernis apát, hogy kérdezősködjék, valjon igaz-e, hogy a nagyherczeg és nagyherczegnének pénzre volna szükségük, és hogy Mária Terézia, gróf Esterházit megbizta, miszerint ezen nagyherczeggel, segedelmi-szerződés végett alkudozzék, — mely czimmel ruházta föl a segedelemadást.

De már késő volt. — Ausztria előbb járt Francziaországnál és az alku, mint a két fél által két nappal előbb a L'Hopital-hoz intézett levél megérkezése előtt, aláirattatott.

Ezen egyességben Mária Terézia és az orosz nagyherczeg között, sok szó van a barátságos és hazafias érzelmekről; öt pontot tartalmaz, melyekben a nagyherczeg, mint Schlewig-Holstein kormányzó herczege, kötelezi magát, hogy a jelenleg tettleges szolgálatban levő holsteini csapatokat (azaz, körülbelül 100 katonát. kiknek mindene hiányzott), készen tartandja, és azokat szükségesetében, Mária Terézia érdekében fogja fölhasználni; ellenben a császárné s király kijelenti, hogy a herczegnek, az aláirás napjától kezdve, évenként 100,000 forint összeget, vagy Hamburgban felveendő ötvenezer banktallért, két részletben mint segedelempénzt fizetend, és pedig az első rátát azonnnal az egyezmény helybehagyása után. Ezen egyesség a háboru alatt, és a béke után még egy évig lenne érvényes, s ha tetszik meg is hosszabbitható.

Mindez julius 15-én 1757-ben történt Sz.-Pétervárott.

(Folyt. kův.)

jóhoz, hogy azt összezuzta s az ugyanott álló „Katalin“ is megsértette. A zöldséges hajó gyorsan kezdett süllyedni, de gyors segélylyel sikerült a rajtalevőket, sőt a terhet is szárazra hordani. A hajó aztán alámerült; roncsát később kivontatták. A „Katalin“ is süllyedt erősen, de részint azért, mivel a benne levő 2400 mm. gabonát sikerült gyorsan a partra szállitani, részint pedig, mivel a vizet gyorsan szivattyuzták, nem süllyedt el. A „Katalin“ Fleischmann Imre, a gabona Beer Salamon tulajdona. Az elsüllyedt zöldséges hajó vidéki kofa-társaságé s a kárt okozó „Mária“ a Deutsch testvéreké.

UJDONSÁGOK.

* **Az elsö hó** az elmult éjjel köszöntött be hozzánk, s bár vékony rétege délfelé elolvadt, a csipős hideg jelzi, hogy itt a téli idény. A szabadban már meglehetős hideg van, s a kályhák barátságos melege ugyancsak jól esik.

* **A kapitányi hivatal** közhirré teszi, hogy Ausee gyógyhely tertületén a házaló kereskedés gyakorlata a fürdő idény tartama alatt megtiltatotl.

* **Szinházi hirek.** Holnap csütörtökön „Donna Juanita“ operette fog szinrekerülni. — Pénteken igen élvezetes est vár a szinházlátogató közönségre. Ez alkalommal Bem József tábornok agg nővérei javára a debreczeni dalárda közreműködésével két kis darab fog szinrekerülni; a „Faltövében“ czimü élénk vigjáték, s a kedves zenéjü „Szerelmi varázsital“ operette. Előadás közben és után pedig a dalárda fogja szórakoztatni a közönséget. Tekintve a czélt, melynek javára az előadás tartatik, reméljük, Debreczen város hazafias közönsége zsufolásig fogja megtölteni a szinházat ez alkalommal. — „Mukányi“, Csiky Gergely négy felvonásos szinmüve, mely a nemzeti szinházban folyvást nagy tetszés mellett adatik, szombaton kerül nálunk szinre az összes vidéki szinpadok megelőzésével. E darab kitünö voltáról bizonyára sokat olvasott már a közönség, s feleslegesnek is tartjuk bővebben ajánlgatni. — Szatmári Árpád, szinátársulatunk kitünö tagja, jövő héten veendi jutalomjátékát.

* **Lelkészválasztás.** Sárbogárdról vett hivatalos értesités szerint Turgonyi Lajos reform. lelkész s országgyülési képviselő, vasárnap a sárbogárd-tinódi reform. hitközség által nagy lelkesedéssel lelkészszé választatott.

* **Valóban elszomoritó vonásokban** tünteti elénk társadalmi bajaink egyik legszégyenteljesebbikét: a könyörérzetet kizsákmányoló dologtalan csalók üzelmeit azon eset, mely egy hivatalnokkal történt. A házaló koldulás a mellett, hogy sok kellemetlenséggel jár a különben adakozó emberbarátoknak, már magában szégyenfolt a társadalom testén s a legaljasabb erkölcsi rofhadás előmozditója, hát ha még elgondoljuk, hogy menynyi ingyenélő kapczabetyár ölti föl a nyomor alázatos álarczát, ha rendes csenési üzlete valamely ok miatt pangásnak indul; mily sokan lehetnek a könyörfilléreket csaknem térden csuszva esdő koldusok közt, kiknek ajkaira csak a csalás ülteti ez ima igéit. Valóban gyászos képe a demoralizátiónak! A jelen sorokra okot szolgáltatott eset különben a következő: A napokban egy koldus jött egy hivatalnokhoz; a hivatalnok neje szétnézett, hogy mit adhatna neki — mert a mostani drágaság és csekély fizetés mellett nem igen lehet zsiros konczokat osztogatni alamizsna fejében — és egy kanál sót adott a koldusnak; ez azonban haraggal visszautasitá ez adományt, mondván: mit tegyen ő a sóval, hiszen ha husz krajczáron sót vesz, elég egész hónapon át és só helyett lisztet követelt. A „Délm. L.“ irja e temesvári históriát, mely nálunk is megtörténhetett volna, hol a koldulás szintén korlátlanul üzetik.

* **Gr. Zichy Jenö** az eperjesi „Széchényi kör“ meghivása folytán jövő vasárnap Eperjesen felolvasást fog tartani. Tárgya felolvasásának a magyarországi mezőgazdasági állapotok lesznek, Onnan Kassára utazik, ott a nőipar-egyleteket fogja megalakitani és egyszersmind a hazai-ipar állapotáról fog felolvasást tartani.

* **Rémesetek Orosházán.** Békésmegye e városkájában dr. Weisz, ki ezelőtt bánfalvai községi orvos volt, valami kellemetlen ügybe keveredett s e miatt állomását elvesztvén, e hó 5-én főbe lőtte magát lakásán. — Mult héten egy lakatos-legény kapott egy forgópisztolyt, hogy javitson rajta valamit; ez a helyett hogy a megbizást teljesitette volna, főbe lőtte magát a revolverrel, szülleinek kegyetlen magaviselete miatt. Mindehez még az is járult, hogy 6-án éjjel egy férfi a temetőben agyonlőtt egy aszszonyt. Egyebet még e gyilkosságról nem tudnak. A gyilkost elfogták.

* **Nyilvános nyugta és köszönet.** A mult isk. évben feloszlott „főiskolai tűzoltó-egylet“ vagyonából — mely több jótékony főiskolai egylet között osztatott fel — a jogász segély-egylet javára juttatott résznek 283 ft 09 krnak átvételét, midőn itt nyilvánosan nyugtázzuk: nem mulaszthatjuk el köszönetünket s elismerésünket nyilvánitani a nevezett egylet s különösen feloszláskori tagjai azon nemes nagylelkűségéért s jóindulatáért, mellyel még egyletük feloszlása után is használni akartak azáltal, hogy a főiskolai segély-egyletek — ezek között a jog. és segély-egyletnek a szegény sorsu hallgatók segélyezésére szolgáló vagyonát szaporitották. Debreczen, nov. 10. A jogász segély-egylet nevében: Bakonyi Kálmán mk. jegyző; Boer Eendre mk. pénztárnok.

* **Sok a farkas.** Mint a felvidékről irják, a fenevadak veszedelmes garázdálkodása, mint természetes következménye a fegyveradónak, kezdetét vette. Kálmánka falu közelében fényes nappal faltak fel a farkasok 3 drb marhát, s az egész felvidéken nagy pusztiást visznek véghez.

* **A Tay-hidat**, mely a mult deczemberben annyi ember halálát okozva leszakadt, az angol északi vasut ujra felépitteti. A terveket már el fogadták. A hid főpillérek téglából épülnek, a hid pedig tizenegy lábbal alacsonyabb lesz, mint az előbbi.

* **Gyermek gyilkosság.** Szegedon, az államvasut tiszai pályaudvara előtti töltésen egy leánygyermek hullája találtatott, mely az orvosi vizsgáiat szerint élve született és a szivtelen anya által gyilkoltatott meg. A vétkes anyát a rendőrség nyomozza.

* **Republikánusok emlékszobrai.** Fanczia ország szajnai-megyei főtanácsa 1000 frtot szavazott meg Ledru Rollin Párisban, s Barra József Palaiseag faluban emelendő emlékszobra javára. Barra volt az a kis hősies dobos, ki még a vendéei-háboruban királypártiak által meglepetvén s felszólitatván, hogy kiáltsa: „Éljen a király!“ a helyett torkaszakadtából azt kiáltotta: „Éljen a köztársaság!“ s ezért azon álló helyében agyon lövetett.

* **Egy szó a miniszterhez.** E czimalatt egy galiciai lap irja a következőket: A dabrovai adóbehajtó. Kapytynski, 12 ezer forint elsikkasztása után följelentette magát a tarnovi járásbiróságnál; a sikkasztást bevallotta, de hozzá tette, hogy az államkincstárt nem kárositotta meg, mert az egész elsikkasztott összeget a kis lutrin játszotta el.

* **Excommunicált uzsorás.** A kaposvári izr. hitközség a mult csütörtökön gyülést tartott, melyen Greschl Ignácz uzsorást a hitközségből kizárták.

* **Husárak** megállapitva s bejelentve 1880. nov. 10-töl 17-ig következők: 44 kr. Magyar Gábornál rózsatér 10. sz. a., Gyarmati Istvánnal varga-utcza 2238. sz. a., Nagy Mihálynál péterfia-utcza 970. sz. a., Szentessy Istvánnál rózsatér 11. sz. a. és szent-anna-utczán s végre Rácz Lajosnál rózsatér 6. sz. a. Minden többi bejelentett mészárszékekben pedig 46 kr.

* **Időjárási jegyzések.** Európában: A nagy légnyomások (770) egyike Irland, másika a Fekete tenger felett van; a depresszió (755 — 760) kiterjeszkedik Európának északi és északkeleti részein, délen gyenge, északon erős szelek mellett az idő borus, ködös helyenkint esős. Hazánkban: Többnyire északnyugoti és északi mérsékelt szelek mellet a hőmérséklet kevéssel, a légnyomás jóval lejebb szállott, Az idő általában véve felhős, borus, helyenkint hüvös, csendes kevés esővel, Az ország délnyugati részében, hol gyengébb, hol erősebb földrengések voltak: Szt. Gothardon, Dombovárron, Csákternyán. Keresztelyen, Kaposvárt, és Hrodbnn ma reggel 7—8 órakor; Fiume és Zágrábból d. u. 1-ig távirat nem jött. Kilátás: Hazánkban általában véve felhős, borus, helyenkint esős idő várható továbbre is.

* **Rablók garázdálkodása.** Horgoson veszedelmes rablóbanda tartja izgalomban a község lakóit. E napokban a jegyző házát ásták ki (és pedig az utcza felől) s a jegyzőnek 520 frt készpénzét, mintegy 700 forint értékü arany és ezüst ezüstnemüjét s más értékes tárgyakat loptak el. A tettesek nyomozása a szegedi külterületi rendőrség által is foganatba vétetett, de nincs semmi jel, a mi nyomukra igazitank.

x **Friss olvasztott disznózsir** kilója 70 kr. Edények megtöltése meleg zsirral naponta eszközöltetik Szabó Mihálynál, kisváradutcza végén.

Piaczi árak 1880. november 9-én.

(A vásárbirói hivatal árjegyzései.)

Egy hectoliter	buza	. . .	9.02—10.18	kr.
„ „	kétszeres	. .	7.48—8.14	„
„ „	rozs	. . .	6.66—7.32	„
„ „	árpa	. . .	2.94—3.26	„
„ „	zab	. . .	1.96—2.44	„
„ „	tengeri	. .	2.94—3.42	„
„ „	köles	. . .	4.56—4.88	„
„ „	köleskása	. .	10.57	„

1 szák burgonya 1.30 kr. 100 kilo szalonna 52, 55, 58 frt. — 100 kiló háj 52, 55, 58 frt.

— **Budapesti tőzsde** november 10. Ezüst — frt — kr; cs. és kir. arany frt 5.64 kr; 20 francos arany frt 9.40 kr.

DEBRECZENI SZINHÁZ.

II. Bérlet. 47. 17. szám.

Csütörtök, nov. 11-én

adatik:

Donna Juanita.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete 7 órakor.

Szabó József,
felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

Eladó ház.

Kis várad-utczán egy igen szép ujonnap épült ház minden órán eladó.

Értekezhetni eziránt szerkesztőségünkben.

(440.)

Mintákat a legdivatosabb

RUHASZÖVETEKBŐL

kivánatra bérmentve küld

WOHLERT EM.

Szövet-raktára

Bécs, IV. Favoritenstrasse Nr. 6.

Szabóknak nagy kártyaminták. — Ugyanitt nagy raktára a styriai és tiroli rongyposztóknak. (438)

Minden hasonló készülék felett előnyével birnak ezen pastillak, melyek minden ártalmas állagtól mentek; legnagyobb sikerrel alkalmaztatnak alszervi betegségeknél, váltóláznál, mellbetegségeknél, bőr, szem, agy, szájbetegségeknél, gyermekek és női betegségeknél; könnyen hajtó és vértisztitó; egy gyógyszer sem kedvezőbb és ártalmatlanabb a

DUGULÁST

leküzdeni, mely minden betegségnek forrása. Czukros voltuknál fogva gyermekek is kedvelik. Ezen pilulák Piths tanár. udvari tanácsos bizonyitványa által lettek kitüntetve.

Egy skatulya, mely 15 pilulát tartalmaz, ára 15 kr. Egy csomóg, mely 8 skatulyát, s igy 120 pilulát tartalmaz, csak 1 frtot kóstál.

ÓVAS! Minden skatulya, melyen e czég: „Apotheke zum heil. Leopold“ nem áll, hamis, melynek megvételétől a közönség óvatik.

Philipp Neustein

Megfigyelendő, hogy ross, siker nélküli, sőt ártalmas készitmény ne vétessék. Egyenesen a Neustein féle Erzsébet pilulák kérendők, ezek s a használati utasitás az itt látható aláirással van nak ellátva.

Főraktár Bécsben: (426.)

Apotheke zum heiligen Leopold Neustein Ph. Stadt, Ecke der Planken und Spiegelgasse

s minden gyógyszertárban.

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

400.000 birod. márka vagy

231,250 frt.

főnyereményt nyerhetni a legujabban rendezett, az állam által engedélyezett és garantirozott pénzsorsolásánál.

Az uj terv oly előnyösen van berendezve, hogy nehány hónap alatt 7 sorsolásánál 46040 nyeremény jutszatik ki, melyek közt van a 400,000 bir. márkás vagy 231,250 frt főnyeremény, nevezetesen pedig:

		bir. márka			bir. márka
1	nyerem.	250,000	1	nyerem.	12,000
1	„	150,000	24	„	10,000
1	„	100,000	4	„	8000
1	„	60,000	52	„	5,000
1	„	50.000	68	„	3,000
2	„	40,000	214	„	2,000
2	„	30,000	531	„	1,000
5	„	25,000	673	„	500
2	„	20,000	950	„	300
12	„	15,000	25,150	„	138
			stb.	stb.	

Ezen, az állam által rendezett és garantirozott nagy sorsjáték közelebbi huzásra

1 egész eredeti sorsjegy ára 6 márka vagy $3^1/_2$ frt. 1 fél 3 márka vagy $1^3/_4$ frt, 1 negyed $1^1/_2$ márka vagy 90 kr.

Minden megrendelés az összeg beküldése, vagy utánvét mellett a legpontosabban eszközöltetik, s minden megrendelő megkapja az állam czimerével ellátott eredeti sorsjegyet.

Minden megrendelőnek a hivatalos játékterv ingyen küldetik meg, ugy szintén a huzás után azonnal a sorsolási lista.

A nyeremények kifizetése az állam garantiája mellett azonnal történik vagy postán való küldés által, vagy nagy összeköttetéseinknél fogva az osztrak-magyar birodalom minden nagyobb városában velünk összeköttetésben álló bankházaknál.

Bankházunktól vett sorsjegyek mindig nagy szerencsének örvendettek, s igen sok nyeremény közt többször a főnyereményt is tőlünk vett sorsjegy nyerte (a többek közt: 250,000, 225,000, 150,000, 100,000, 80,000, 60,000, 40,000 márkás stb.) melyek az illető érdekelteknek közvetlen ki lettek fizetve.

Reméljük tehát, hogy ily biztos alapon levő vállalatunk tömeges részvétnek fog örvendeni. Szives megrendeléseket minél előbb s mindenesetre f. é. november hó 30-dika előtt kérünk megtenni.

KAUFMANN és SIMON

bank- és váltó-üzlete Hamburgban.

Mindennemü államkölcsönök, vasuti részvények és kölcsönsorsjegyek megvétetnek vagy eladatnak.

MOLL Seidlitz-pora

csak akkor valódi

csak akkor valódi

ha minden doboz czimlapján a sas és az én sokszorozott czégem van lenyomva.

30 év óta mindig a legjobb hatással alkalmaztatott mindennemü **gyomorbetegség** és **emésztési akadály** ellen (ugymint étvágytalanság, dugulás stb.); továbbá **vértömörülés** és **aranyér-fájdalmak** ellen. Különösen oly egyéneknek ajánlandó, kik ülve foglalkoznak sokat.

Hamisitasok birósagilag üldöztetnek.

Ára egy lepecsételt eredeti skatulyának 1 frt o. é.

FRANCZIA BORSZESZ SÓVAL.

A legmegbizhatóbb orvos-szer a szenvedő emberiség segedelmére minden belső és külső gyuladások, a legtöbb betegségek mindennemü sebek, fej-, fül- és fogfájások, régi sérvek és nyitott sebek, rák, üszök, szemgyuladás, bénulás és mindennemü sérülések ellen stb.

Egy üveg használati utasitással együtt 80 kr. o. é.

Halmájzsir-olaj

Krohn M. és Társa-tól

Bergenben (Norvégiában.)

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelemben előforduló, faj között az egyedüli, mely orvosi czélokra használható. **Ára egy üvegnek használati utasitással együtt 1 frt. o. é.**

Főszállitmányi hely

Moll A. gyógyszerésznél. cs k. udv szállitónál Bécsben

Tuchlauban.

A t. cz. közönség kéretik, határozottan csak Moll készitményeit követelni, csak olyanokat elfogadni, melyek védjegyemmel és aláirásommal ellátva vannak.

Raktárak: Debreczenben Göltl Ferd. gyógysz. Mihalovics István gyógysz. Geréby Fülöp, Dr. Rottschnek V. Emil gyógysz. Támássy Károly gyógysz. Vecsey V. gy. **Fehérgyarmat** Balika Károly gyógyszerész **Hajdu-Böszörmény** Ray Lajos gyógysz. **Kisvárda** Balkányi F. **Mándok** Türk J. A. gyógysz **Szolnok** Horánszky István gyógysz. **T.-Ujlak** Royko Viktor gyógysz. **Miskolcz** Hercz Dr. M. gyógysz. Maier R. gyógysz., **Ejar**: Kübner L., gyógysz., Burath L. gyógysz. **Facset**: C. Mailänder. **Nagy-Bánya**: J. Haracsek, gyógysz. **Nyiregyháza**: Bydesfalvi B. gyógysz. **Mező-Kövesd**: Fridely Edug. gyógysz.

Dr. Schmidt főtörzsorvos

FÜL-OLAJA

Napról-napra szaporodnak a valóban kigyógyultak nyilvános elismerő és köszönő irattal! Hazánk ul a t. cz. orvosurak is folyvást és ismételve utalnak a dr. Schmidt G.-féle fül-olaj fényes hatására, miként u. abban dr. Hammerschmid megyei főorvos urunk következő levele igazolja:

Van szerencsém tudomására adni, hogy az Ontól nyert „valódi“ dr. Schmidt G. féle fül-olaj fülbet-geimnél, kik fülzugásban, fülszakgatásban, időlegesen süketségben és nagymérvű nehézhallásban szenvedtek, mint leghatásosabb gyógyszer igazolta magát! Kiterjedt orvosi gyakorlatomban ezenkül is minden fülbajban szenvedőnek rendelni fogom, és nem mulasztham el, ezen kitünö hatásu szert a fent megnevezett bajokban szenvedő minden betegnek ajánlani.

Zsolna, 1880. márczius 5.

Dr. Hammerschmidt,
m. kir. honvéd-főorvos és megyei orvos.

Dr. Schmidt G. fötörzsorvos és orvostudor

fül-olaja

elmulaszthatja, illetőleg meggyógyitja az időlegesen süketségeket, fülzugásokat, fülszakgatásokat, fülfojást, még régi legmakacsabb esetekben is. A kellemetlen fülzugást és kisebb mérvü nehézhallást, azonnal elmulasztja, miként ezer és ezer eredeti bizonyitvány tanusitja.

Egy üveg ára, használati utasitással együtt 2 frt.

Schutzmarke. Ober-Stabsarzt und Physikus Dr. G. SCHMIDT

Óvás! Csak akkor valódi, ha minden üvegen és a vörös papirboritékon az itt látható védjegy rajta van. — Különben a gyártmány utánzás. Tehát előrigyázat a vételnél.

Ezenkivül minden palaczkon üvegöntésben a körponti bizományos (Jakobi Th. Hamburgban) czégjegye szemlélhető és minden üveg

„Ober-Stabsarzt und Physikus Dr. Schmidt.“

nyomattal ellátott ón-burokkal van elzárva.

Egyedül kapható valódi minőségben a főraktárban. Debreczenben **Dr. Rothschnek V. Emil** gyógyszertárában.

Hirdetmény.

Vagy-unbukott Luszig József csődbiztelezői választmánya által a csődtömeghez tartozott házi bétorok és gazdasági eszközökből álló ingóságokra az árverés elrendeltetvén, ennek Sám-onban leendő foganatositása a határidőül folyó hó 17 napjának d. e. 9 órája kitüzetik, miről a venni szándékozók ezennel értesittetnek.

Debreczenben 1880. november 9-én.

A csődválasztmány révéről;

Nagy Sándor ügyvéd Poischl Károly tömeggondnok. (437)

Idult vagy kezdetleges titkos betegségeket

és

tehetetlenséget,

hanemszemt gyógyitnak szerint mindenn betegségeknek és szerencsétlenségek ellen fenye sikerrel gyógyit

Dr. Ernszt L., specialista, basonszenvi orvos,

Budapest, Kossuth-utca 34. sz. II. emelet.

Rendelési órák reggeltől 9—12 és délutánt 1—4 óra.

E betegségek gyakran a vagyoki, hogy annyi szerencsétlenséget és szerencsétlenséget okoznak. Az ifjú gyógyithatók szobban a legbonosabb szerencsétlenségek megszüntetik, de hanem olyan szerencsétlenséget szerencsétlenséget szerencsétlenséget